

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 98/2022
11.04.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Драгане Бољевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа Станимир Ђурић адвокат из ..., против туженог Јавног предузећа „Електропривреда Србије“ Београд, ЕЕО СН и НН Технички центар Ниш, ради исплате потраживања из радног односа, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 448/2020 од 07.10.2021. године, на седници одржаној 11.04.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 448/2020 од 07.10.2021. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка по ревизији.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П1 1011/19 од 26.09.2019. године усвојен је тужбени захтев и обавезан тужени да исплати тужиоцу 1.619.226,00 динара на име накнаде за споразумни престанак радног односа са законском затезном каматом од 04.04.2017. године до исплате (став први изреке) и накнади му трошкове парничног поступка од 220.292,00 динара са законском затезном каматом на износ од 106.500,00 динара од извршности до исплате (став други изреке).

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 448/2020 од 07.10.2021. године преиначена је означена првостепена пресуда тако што је одбијен тужбени захтев (став први изреке), као и одлука о трошковима поступка из става другог изреке првостепене пресуде, тако што је тужилац обавезан да исплати туженом 88.734,00 динара на име трошкова парничног поступка (став други изреке).

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију, у смислу члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14, 87/18, 18/20, 10/23), Врховни суд је утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био запослен код туженог на радном месту ... за одржавање ЕЕО СН и НН, Технички центар ... У складу са планом оптимизације броја запослених у ЕПС групи тужени је донео Одлуку о стимулативној накнади за споразумни престанак радног односа која је објављена 01.09.2016. године (у даљем тексту: Одлука о стимулативној накнади) којом су утврђени услови и начин остваривања права запослених на исплату стимулативне накнаде за престанак радног односа на основу споразума са послодавцем у 2016. години. Тужилац је 23.12.2016. године поднео пријаву за споразумни престанак радног односа, по којој је тужени 29.12.2016. године донео одлуку о прихватању пријаве уз исплату накнаде – отпремнине од 578.295,00 динара, под условом да тужиоцу радни однос престане на основу писаног споразума са послодавцем. Против ове одлуке туженог тужилац је истог дана изјавио жалбу, незадовољан износом стимулативне накнаде (очекивао је да ће њему, по основу стимулативне накнаде бити исплаћено не пет, већ 19 износа основице зараде), која је сутрадан одбијена решењем туженог од 30.12.2016. године, урученим тужиоцу након закључења споразума о престанку радног односа (у јануару), у коме је наведено да је тужилац радио на пословима на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем, да је на таквим пословима навршио више од 2/3 укупног стажа осигурања, због чега му се за седам година снижава старосна граница за стицање права на старосну пензију, да ће тужилац на дан 30.12.2016. године навршити 58 година 11 месеци живота и 45 година и 1 месец стажа осигурања, да испуњава прописане услове из тачке 2. став 1. подтачка 1. алинеја 1. Одлуке о стимулативној накнади и да му припада накнада из тачке 6. став 1. подтачка 1. алинеја 1. у износу од 578.295,00 динара, под условом да му радни однос престане на основу писменог споразума са послодавцем. Иако је био поучен, тужилац није покренуо спор пред надлежним судом ради побијања решења од 30.12.2016. године којим је одбијена његова жалба против решења од 29.12.2016. године о прихвату његове пријаве уз исплату отпремнине од 578.295,00 динара. Парничне странке су 30.12.2016. године закључиле споразум о престанку тужиоцевог радног односа закључно са 29.12.2016. године, којим се тужени обавезао да исплати тужиоцу стимулативну накнаду од 578.295,00 динара у року од 30 дана од дана престанка радног односа, што је и учинио 12.01.2017. године. Привременим решењем Републичког фонда ПИО од 25.01.2017. године утврђено је тужиоцу право на старосну пензију почев од 06.01.2017. године на навршених 44 године 8 месеци и 22 дана стажа.

У складу са Одлуком о стимулативној накнади, услови за остваривање права на исплату те накнаде за споразумни престанак радног односа (тачка 2. став 1) запослених који су испунили или ће до краја 2016. године испунити услов су следећи: за старосну пензију у складу са чл. 19, 19а и 20. Закона о пензијском и инвалидском осигурању, и то запослени који је навршио или ће до краја 2016. године навршити 45 година стажа осигурања и на дан 31.12.2016. године има мање од 65 година живота (подтачка 1. алинеја 1); за превремену старосну пензију у складу са чл. 19б, 19в и 20. Закона о пензијском и инвалидском осигурању, све на дан 31.12.2016. године, и то запослени који је, кумулативно, навршио или ће до краја 2016. године навршити 40 година стажа осигурања и 60 до 64, а мање од 65 година живота (потачка 2. алинеја 1); за превремену старосну пензију у складу са чл. 19. до 20. Закона о пензијском и инвалидском осигурању (запослени мушкарац - 40 година стажа осигурања) који је старости између 55 и 60 година живота, а ради или је радио на радним местима на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем (подтачка 3).

Висина стимулативне накнаде утврђивала се према старости, стажу и полу запослених (тачка 6. став 1), између осталог: у висини пет износа основице за запослене који су стекли право или до краја 2016. године стичу право на старосну пензију у складу са тачком 2. ове одлуке и то: запослени који је навршио или ће до краја 2016. године навршити 45 година стажа осигурања и на дан 31.12.2016. године има мање од 65 година живота (подтачка 1. алинеја 1); а у висини од 19 износа основице за запослене који су стекли право или до краја 2016. године стичу право за превремену старосну пензију, а који раде или су радили на радним местима на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем и који на дан 31.12.2016. године имају навршених 58, а мање од 59 година живота (подтачка 3. алинеја 2). Уколико запослени евентуално испуњава услове из више различитих категорија, исплата стимулативне накнаде извршиће се под условима који су повољнији за запосленог (тачка 7).

Имајући у виду напред изложено, првостепени суд је закључио да тужилац има право да, упркос закљученом споразуму од 30.12.2016. године, који је основ за престанак тужиочевог радног односа под условима из тог споразума, потражује исплату разлике стимулативне накнаде која му припада према одлуци туженог у висини 19 износа основице. По ставу тог суда, да је тражио поништај постигнутог споразума тужилац би себе довео у ситуацију да не може да оствари своје новчано потраживање, а обраћањем суду у складу са чланом 7. тог споразума, тужилац је задржао право на исплату стимулативне накнаде у припадајућем износу, због чега је усвојио тужбени захтев и туженог обавезао на исплату преосталог износа накнаде.

Другостепени суд није прихватио овакав правни закључак првостепеног суда, јер је пошао од тога да је тужени, по пријави тужиоца за споразумни престанак радног односа, 29.12.2016. године, донео одлуку о прихватању те пријаве уз исплату накнаде – отпремнине од 578.295,00 динара, под условом да му радни однос престане на основу писаног споразума са послодавцем, с тим што је том одлуком било предвиђено (члан 2) да ће послодавац и запослени на основу ње закључити споразум о престанку радног односа. С обзиром да је тужилац, и поред тога што је против ове одлуке изјавио жалбу, сутрадан са туженим ипак закључио споразум о престанку радног односа под истим условима које је садржала и одлука, не чекајући одлуку по жалби, другостепени суд је закључио да је тужилац тиме од жалбе одустао, нарочито имајући у виду и то да тужилац није водио поступак за поништај решења од 30.12.2016. године којим је одбијена његова жалба против одлуке туженог од 29.12.2016. године којом је прихваћена тужиочева пријава за споразумни престанак радног односа уз стимулативну накнаду од 578.295,00 динара. Због тога је другостепени суд сматрао да тужиоцу не припада стимулативна накнада за споразумни престанак радног односа у висини од 19, већ у висини од пет износа основице, како му је и исплаћено, те је преиначио првостепену пресуду и тужбени захтев тужиоца одбио као неоснован.

Правилан је закључак другостепеног суда да је висина износа који је тужени био дужан да исплати тужиоцу на име стимулативне накнаде за споразумни престанак радног односа зависила од садржине одлуке тужиоца о прихвату тужиочевог понуде од 29.12.2016. године и на основу ње уговорених услова у споразуму парничних странака о престанку тужиочевог радног односа.

Ревидент погрешно схвата образложење другостепене одлуке када наводи да другостепени суд сматра да је споразум о престанку тужиочевог радног односа основ за исплату стимулативне накнаде. Неправилно је и виђење ревидента да тужилац има

право да потражује од туженог преосталих 14 износа основице према Одлуци туженог од 01.09.2016. године о стимулативној накнади, који му нису исплаћени.

Супротно схватању ревидента, закључење споразума о престанку радног односа од 30.12.2016. године, на основу и под условима из поменуте одлуке туженог не би лишило тужиоца могућности да потражује припадајући износ стимулативне накнаде у случају успеха у судском поступку ради поништаја одлуке туженог од 30.12.2016. године, да га је покренуо. Ово стога што је износ новчане обавезе туженог према тужиоцу по тужиочевој пријави поднетој у складу са Одлуком туженог од 01.09.2016. године о стимулативној накнади за споразумни престанак радног односа био одређен (као и други услови) не споразумом о престанку радног односа, већ одлуком туженог од 29.12.2016. године о прихватању тужиочеве пријаве. Та је одлука остала неизмењена и након што је тужени одбио тужиочеву жалбу против ње (одлуком од 30.12.2016. године), а и након тога, јер тужилац није покренуо судски поступак ради оспоравања правне ваљаности одлуке о одбијању жалбе, упркос томе што је о тој могућности био поучен. Тај пропуст тужиоца, који је пример изостанка дужне пажње, не може учинити основаним постављени тужбени захтев, због чега је другостепени суд правилно преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев.

Приликом одлучивања, Врховни суд је ценио и остале ревизијске наводе, али их није посебно образлагао с обзиром да они нису од утицаја на доношење другачије одлуке.

На основу изнетог, донета је одлука као у правом ставу изреке, применом члана 414. став 1. ЗПП.

Одлука о трошковима поступка по ревизији из става другог изреке донета је на основу члана 165. став 1. у вези са чланом 153. став 1. ЗПП, с обзиром да тужилац није успео у поступку по ревизији па му не припада накнада трошкова насталих у вези с тим правним леком.

**Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић